

De Vrije Stem

ORGAAN VAN DE GEMEENSCHAP OUD-ILLEGALE WERKERS NEDERLAND

Prins Bernhard, symbool van het verzet

Zijn eere-promotie te Utrecht

Het verleenen van het eere-doctoraat van de Utrechtsche Universiteit aan Z. K. H. Prins Bernhard is Dinsdag tot een grootsche plechtigheid uitgegroeid, die o.m. werd bijgewoond door H. M. de Koningin, H. K. H. Prinses Juliana en Z.Em. Joannes, kardinaal de Jong.

Onder de vele hooge gasten, die de Utrechtsche Domkerk dezen middag vulden, zagen we o.m. den minister-president, den minister van O., K. en W., vele andere vertegenwoordigers uit universitaire kringen, van de verschillende kerkgenootschappen alsmede een aantal gasten van den prins zelve.

Na de begroeting der hooge gasten wees de rector-magnificus, Prof. J. Boeke, in zijn openingswoord erop, dat de Utrechtsche Universiteit na de huldiging van het geestelijk verzet in de personen van Z.Em. kardinaal de Jong en Ds. Gravemeyer, nu het daadwerkelijk wereldlijk verzet wil eeren in den persoon van prins Bernhard, die met zooveel onverzettelijken moed en trouw op de bres stond, waar het gold, ons land van den druk van den overweldiger te bevrijden.

Nadat vervolgens de promotor, Prof. v. d. Valk zich van zijn vereerende taak, de bevordering van den prins tot eere-doctor had gekwetend, wees de promotor er in zijn toespraak op, dat de Senaat der Universiteit, den prins heeft willen huldigen, op grond van het feit, dat hij door zijn houding het symbool is geweest van het wereldlijk verzet, waaronder te verstaan is het gewapend en ongewapend burgerlijk verzet.

De promotor zeide vervolgens, dat de prins zich een strijder heeft getoond van het recht en daarmee de edelste tradities van het Huis van Oranje voortzet.

Van de veelzijdige verdiensten van den prins belichtte hij een speciaal aspect, nl. dat deze er — in tegenstelling met verschillende andere landen — in geslaagd is, de gewapende illegaliteit in ons land tot één geheel te smeden.

DE PRINS SPREEKT.

In zijn antwoord zeide de prins, er prijs op te stellen, dat naar zijn oordeel alle vormen van verzet gelijkwaardig aanspraak kunnen maken op den eerbied van ons geheele volk.

Sprekende over zijn werk als bevelhebber der Nederlandsche strijdkrachten zeide de prins: „Het was een gelukkige omstandigheid, dat wij beschikken over een goeden staf, die in uitstekende samenwerking en onderlinge harmonie de vele problemen met voortvarendheid tot een oplossing bracht. Steeds zal ik met dankbaarheid terugdenken aan dien tijd van enorm hard werken, waarin hechte vriendschappen ontstonden, gebaseerd op eerlijke waardeering voor elkaars capaciteiten, welke aan den dag traden bij de vervulling van de gemeenschappelijke taak”.

De geallieerde waardeering voor ons gewapend verzet releveerend zegt de prins: „het geallieerde opperbevel, en in het bijzonder generaal Eisenhower persoonlijk, had den grootsten lof voor het Nederlandsche verzet, hetgeen tot uiting kwam in het naar verhouding tot andere landen overgroot aantal van de door hem aan Nederlanders uitgereikte zoogenaamde certificaten of merit voor bijzondere daden in het verzet. Deze waardeering van den geallieerden opperbevelhebber had mede betrekking op onzen inlichtingendienst in bezet gebied, die nauwkeurig en betrouwbaar werkte, en verreweg de beste van alle bezette landen bleek te zijn”.

H. M. de Koningin

bestemt ontvangen giften voor Kareool.

Naar wij vernemen heeft H. M. de Koningin een aantal giften ontvangen, ten deele afkomstig uit het buitenland, ten deele afkomstig uit het binnenland.

De Koningin heeft deze bedragen bestemd voor het herstellingsoord „Kareool”, opdat dit tehuis, dat tot dusverre gebruikt werd als herstellingsoord voor oud-illegale werkers, kan worden omgevormd tot een sanatorium voor longlijders uit de oud-illegaliteit.

Door deze schenkingen ten bedrage van ongeveer f 50.000.— is de voornoemde omvorming mogelijk geworden.

HET STUDENTEN-VERZET.

Aan het einde van zijne rede richt Z. K. H. zich met een persoonlijk woord tot de studenten. Z. K. H. brengt hulde aan hun verzet en zegt hierover o.m.: „het was een Utrechtsch student, die het voorzitterschap bekleedde van den raad van negen, waarin vertegenwoordigers van het verzet van alle universiteiten en hoogeschoolen zitting hadden. Het waren Utrechtsche studenten, die mede den stoot gaven tot de oprichting van het nationale comité. Het illegale blad „Ons volk” werd vrijwel volledig door Utr. studenten verzorgd. Tot de uitgave van het Utr. „Oranje bulletin” namen Utrechtsche studenten het initiatief. Velen hunner bekleedden leidende functies in de spionagegroep „Albrecht”, velen werkten mede aan de litteraire uitgaven van „de bezige bij” — die door Utrechtsche studenten was opgericht —; zeer velen maakten deel uit van de B.S.; zeer velen wijdden zich aan de verschillende vormen van hulpverlening aan onderduikers en joodsche landgenooten”.

Nadat de Prins zijn rede had uitgesproken zong een studentenkoor enkele liederen en tot slot van de

plechtigheid werd door alle aanwezigen het „Wilhelmus” gezongen.

H. M. de Koningin, de jonge doctor en zijn paranimfen, jhr. P. Th. Six en mr. Willem van Tets, Prinses Juliana alsmede de andere gasten begaven zich vervolgens via de aloude kloostergang naar de aula, waar de gelukwensen werden aangeboden.

Tijdbom onder café-tafeltje.

De vorige week hebben onbekenden een handkoffertje, waarin een tijdbom zat, onder een tafeltje in een bekend hotel te Valkenburg gezet. Nadat de heeren hun consumptie gebruikt hadden, vertrokken zij. Even later volgde een geweldige explosie, die vrijwel veel schade aanrichtte. Persoonlijke ongelukken kwamen niet voor. Dit is de derde bomaanslag, die plaats heeft op hetzelfde pand, dat het eigendom is van een N.S.B.-er, die thans weer in zijn rechten is hersteld.

Toekenning verzetskruis.

H. M. de Koningin heeft aan Gerard Tieman, geboren 1 Maart 1926 te Amsterdam, het verzetskruis toegekend wegens onder gevaarlijke omstandigheden betoonden moed, initiatief, volharding, offervaardigheid en toewijding, aan den dag gelegd bij het verzet tegen de vijanden van de Nederlandsche zaak en voor het behoud van de geestelijke vrijheid.

Dit is de eerste verlening van het verzetskruis aan een levende, aangezien deze onderscheiding tot dusverre slechts postuum werd verleend.

Gerard Tieman heeft reeds als jongen van 14 jaar in 1940 kleine sabotagedaden verricht. Toen hij 17 jaar was, vervaardigde hij explosieve stoffen voor de sabotage-groep van dr. Brouwer, die later werd gefusilleerd. Bij een van de proefnemingen werd Tieman zwaar gewond. Hij verloor zijn gezichtsvermogen en een van zijn handen. Tieman vertoeft thans in het blindeninstituut te Bussem.

Wat weet U van Klone?

Het Hoofd der Politieke-Recherche-Afdeling, Heerlen maakt bekend, dat te zijner beschikking is gesteld de persoon van

Cornelius Willem KLONE, geboren te Hoensbroek 12 Februari 1919, laatstelijk woonachtig te Heerlen Tulpstraat 18, die in den bezettingstijd werkzaam is geweest bij de Sicherheitspolizei, Aussenstelle Maastricht.

Hij verzoekt eenieder, die omtrent het gedrag van KLONE vnd. gedurende den bezettingstijd inlichtingen kan verstrekken, zich te melden, mondeling dan wel schriftelijk, aan zijn bureau afd. Recherche Sittarderweg 59, Heerlen, tel. 3646.

Het Hoofd van de Politieke-Recherche-Afd. District Heerlen, (H. J. Gielens)

Journalisten achter prikkeldraad.

Pers-excursie naar verschillende kampen.

Het directoraat-generaal voor de bijzondere rechtspleging heeft een 30-tal journalisten in de gelegenheid gesteld deel te nemen aan een terdaagsche „pers-excursie” naar verschillende kampen. De redactie van „De Vrije Stem” werd niet uitgenodigd. Wellicht is men in Den Haag van oordeel, dat wij al genoeg over kampen en geïnterneerden hebben geschreven en misschien meer dan voldoende op de hoogte zijn van de heersche toestanden. Wij zijn niet rancuneus en geven hier plaatsing aan een uitvoerig verslag van het A.N.P. Dit verslag kenmerkt zich door oppervlakkigheid. Weet men b.v. niets af van clandestiene briefwisseling? Over vrije uitstapjes, enz.?

ER is reeds veel geschreven over de bewarings- en interneringskampen, over de toestanden, welke er al of niet zouden heerschen, over de bevolking van zulke kampen, over de vrijlating van een deel dier bevolking en voorts over alles wat maar in verband gebracht kon worden met de zgn. politieke delinquenten.

Het is nog niet te voorspellen, wanneer er voor den laatsten keer over deze delinquenten, of, zooals de volksmond ze noemt, de N.S.B.'ers, geschreven kan worden. Het ziet er evenwel niet naar uit dat dit in de naaste toekomst het geval zal zijn.

Toen onlangs van de zijde der Nederlandsche bladen op een door het directoraat-generaal voor de bijzondere rechtspleging gehouden persconferentie, het verlangen werd geuit met eigen oogen en ooren de toestanden en meeningen in bewarings- en interneringskampen in ons land op te nemen, kwam de directeur-generaal voor de bijzondere rechtspleging, mr. ter Veer, aan dezen wensch tegemoet. Op een de vorige week gehouden vierdaagsche persexcursie, werden vertegenwoordigers van buitenlandsche persbureaux en van Nederlandsche persorganen, welke bijna elke provincie vertegenwoordigden, in de gelegenheid gesteld hun verlangen te bevredigen.

Het gezelschap van ongeveer dertig persmensen, bij verhindering van den directeur-generaal voor de bijzondere rechtspleging mr. ter Veer, onder leiding van het hoofd van den dienst pers en publiciteit van het directoraat-generaal, de heer W. E. Siegman, begaf zich per autobus van den Haag allereerst naar het kamp Vught, vervolgens naar Avegoor en Wezep, „Beugelen” (onder Staphorst) en Westerbork en tenslotte naar het pas ingerichte jeugdkamp Hemrik (Fr.).

De tocht werd geheel, of gedeeltelijk, tevens meegemaakt door de leiding van de afdeling geestelijke en sociale verzorging van het directoraat-generaal, nl. ds. J. van der Linden, den heer K. Toornstra en Pater J. van Wezel, en door mr. A. Cohen Tervaart van de afdeling juridische zaken van dat directoraat-generaal.

Den bezoekers was er van tevoren op gewezen, dat zij zich in verband met de handhaving van tucht en orde in de kampen, hadden te houden aan de regeling voor bezoek vastgesteld. Men had hen voorts verzocht zich te houden aan de aanwijzingen en controlemaatregelen van het bewaringspersoneel.

De kampvoorschriften bepalen o.a., dat het den gedetineerden verboden is zonder toestemming van de kampleiding met bezoekers te spreken. Er was den deelnemers aan de excursie dan ook verzocht, zich tijdens den rondgang door de kampen aan dezen regel te houden, aan het eind van elk bezoek zou gelegenheid gegeven worden met door de persmensen zelf aan te wijzen gedetineerden te spreken.

IN GESPREK MET GEDETINEERDEN.

In feite is den deelnemers tijdens het bezoek aan de kampen nergens een stroobreed in den weg gelegd, zoodat zij zich overal vrij hebben kunnen bewegen en zich, behalve met de voor een nadere bespreking aangewezen gedetineerden, hebben kunnen onderhouden met de zich in de kampen vrij in hun gedeelte bewegende politieke delinquenten. De zoogenaamde oorlogsmisdadigers, dus die individuen, die

zich hebben schuldig gemaakt aan moord, doodslag enz. kwamen, doordat ze zich, hetzij in de gevangenis bevinden (Vught), dan wel in een als gevangenis dienstdoend deel van een kamp waren opgesloten (Wezep), niet met de excursisten in contact. Men kon ze hoogstens, zooals in Vught, door een kijkgat in de celdeur gadeslaan. In Wezep kreeg men ze niet te zien.

Met uitzondering van deze oorlogsmisdadigers was contact met de overige in de kampen verblijvenden vrij en ongedwongen mogelijk.

DE BEVOLKING DER KAMPEN.

Het centraal-kamp Vught had op 1 Juni jl. een bevolking van 5610 mannen en jongens. Het was, op dien datum, het op een na grootste kamp in ons land. Duindorp te Scheveningen herbergde toen nl. 5629 man. Westerbork (met 2643 mannen en 637 vrouwen, in totaal 2681) vertegenwoordigden, met Vught, de groote kampen. Ave-

goor (met 109 mannen en 833 vrouwen, in totaal 942), Beugelen (met 242 mannen en 8 vrouwen, in totaal 250) en Hemrik (met 48 jongens), dienden als voorbeelden van kleinere kampen. Er zij met nadruk op gewezen dat deze getallen per 1 Juni jl. opgemaakt werden. In enkele gevallen zijn inmiddels veranderingen in de kampsterkte opgetreden zoo o.a. in Avegoor, waar momenteel veel minder dan 108 mannen in dit vrouwenkamp verblijven. De bezetting is thans ongeveer 700 vrouwen en enkele gedetineerde mannen voor zwaar werk. In Hemrik daarentegen, een kamp speciaal voor de jeugd, dat nog maar kort als jeugdkamp dienst doet, verblijven nu 350 jongens in den leeftijd van zestien tot negentien jaar. Ook in Beugelen steeg in den tusschentijd de bevolking tot 350. De toename in deze kampen heeft een vermindering van het totaal in andere kampen tengevolge gehad, omdat er hier van „verhuizing” sprake is.

De rede van „Clara” Een scherp requisitoir.

In ons vorig nummer schreven wij een kanteekening bij den Landdag van de L.O. en L.K.P. Daarbij schonken wij ook in een persoonlijk oordeel eenige aandacht aan de te Zeist gehouden redevoering van „Clara”.

In het nummer van „De Zwerver” van 13 Juli j.l. wordt nogal critiek geoeffend op die redevoering. Die critiek richt zich naar twee zijden; volgens de meesten viel het optreden van „Clara” op een herdenkingsdag uit den toon; anderen zijn bovendien van meening, dat zij onnodig scherp is geweest, terwijl een derde categorie de geheele redevoering verwerpt.

Uiteraard is het niet aan ons in deze partij te kiezen. Wel bereiken ons stemmen uit den lande met het verzoek, voorzover mogelijk, de rede van „Clara” ook in ons blad te publiceeren. Na beraad hebben wij besloten daartoe over te gaan. Wij houden ons daarbij aan den tekst zooals wij dien vonden in „De Zwerver” van 6 Juli j.l. Vooraf ga echter het volgende bericht uit Meppel.

Naar aanleiding van het feit, dat de redactie van „De Zwerver” (Weekblad van de Stichting LO-LKP) zich in haar blad van 13 Juli j.l. afwijzend heeft uitgelaten over de door Clara op den Landdag te Zeist gehouden rede, verklaart de voormalige Verzetsgroep Meppel, dat zij het in geen deele eens is met dezen afkeurenden commentaar. Clara's woorden hebben de volledige instemming van deze groep, die van meening is, dat de redactie van „De Zwerver” van den beginne af een weinig weerbare houding heeft aangenomen tegenover de belagers van de primaire berechtings- en zuiverings-eischen. Er wordt door de verzeters uit Meppel contact gezocht met de redactie van „De Zwerver”, om te pogen door middel van een samenspreking een eensgezinde houding te hervinden.

„Clara”, sprekend tot de schare, waarvan de brave burger nooit de namen wist, wilde de „Erfenis uit de Concentratiekampen” voor ons belichten. Wij kwamen uit de kampen, uit de gevangnissen met kloppende harten, wij hadden gebeden het te mogen overleven. Wij kwamen met de boodschap, van eenheid in strijd,

van eenheid in lijden. Wij hadden samen gestreden in een bovenmenselijke positie en in bovenkerkelijk verband. Tijdens het verzet kenden wij slechts voornamen, geen titels, die afstand schiepen. In leven en dood konden wij op elkaar aan.

Zingend zijn wij kamp Ravensbrück binnen gemarcheerd. Wij hebben geleerd in de vreeselijkste momenten te bidden en onze kerkdiensten te houden ter eere van dien eenen goeden Vader, want Katholieken, Hervormden, Gereformeerden en Doopsgezinden wisten zich allerdiepst afhankelijke kinderen van één Vader, van één volk. Baronessen, dienstboden, verpleegsters, intellectuelen en ongeletterden, allen waren volkomen één.

Toen kwamen wij terug, Sommigen van ons lichamelijk gebroken, maar geestelijk sterk, met een hart brandende in ons. De vreugde werd getemperd door het optreden van September-artisten en Meikevers, die zich naar voren hadden gedrongen. (Applaus). Zij hadden de plaatsen van onze kameraden ingenomen; wel te verstaan toen die plaats een plaats in de zon was geworden. Er was een „illegaal plutocratom” ontstaan. Het gebeurde, dat men den schillenboer, die overvallen had gepleegd, niet meer als KP-er herkende; men deed aan „politiek”.

Ik constateer dit met groote ontroering en betreur het. Nu spreek ik van de maatschappelijke misstanden: de corruptie, de chantage, de malversaties, de handen-boven-het-hoofdhouderij in het samenstel van de geheele maatschappij. In dezen chaos, in deze ontredde worden de illegalen stuk voor stuk uitgerangeerd, in hun hemd gezet, beentje gelicht, onder den voet gelopen, kapot gemaakt.

Hebt u gecapituleerd voor de conventie en de rust? Zeg niet: „Als het weer noodig is, doe ik het weer” en „Als het land in nood is kunnen ze weer op me rekenen.” Dit land behoort niet meer in gevaar te komen — nu is uw hand, uw schouder noodig. Het land wordt verscheurd door allerlei ongedierten en aasvogels, door uitbuiters en saboteurs van den wederopbouw en wat dies meer zij. Uw werk is niet beëindigd, zoolang er één KP-er niet op zijn beenen staat, zoolang één LO-er niet teruggenomen is in zijn werk, zoolang de hooge hee-

RONDLEIDING.

De deelnemers aan de excursie werden in elk kamp, dat zij bezochten door de respectieve commandanten ingelicht over den stand en den gang van zaken. Daarna werden zij door deskundigen van de kampleiding overal rondgeleid. In de groote kampen was deze rondleiding een tocht van een paar uren, omdat die kampen zeer uitgestrekt zijn, in het kleinste dat bezocht werd, wat oppervlakte betreft (Beugelen) waar de gebouwen in carré staan met een open kleine zandvlakte in het midden en het prikkeldraad direct om het vierkant der barakken, duurde een rondleiding uiteraard veel korter.

Behalve in Beugelen was overal elders de kampleiding, en meestal ook de kampbevolking, op de hoogte van het bezoek. In Avegoor was dat het duidelijkste te merken, omdat de commandant de gebouwen en de omgeving ervan extra netjes had laten schoonmaken. Het kamp Beugelen werd onverwacht met het bezoek vereerd op verzoek van de bezoekers zelf, die, overigens geen moment twijfelende aan de goede trouw van de zijde van de kampleiding in de op het programma staande kampen, gaarne in de gelegenheid gesteld wilden worden, een onverwachte visite aan een of ander kamp te brengen.

(Slot volgt).

ren niet zijn weggezuiverd en weg-gewerkt. Het is hun schuld, dat onze rijen zoo gedund zijn, omdat zij, de beëdigde gezagsdragers en ambtsdragers, de prominenten in den staat, hadden leiding dienen te geven. Zij waren niet thuis, behalve een enkeling. De kapiteins gingen in het voor- onder en lieten de matrozen in het stormweer alleen. En deze groote schuldigen zitten weer op hun groene zeteltjes en doen of er niets gebeurd is. Zij bitteren, rooken hun witte of zwarte sigaren, rijden in hun wagens, en lachen de dwazen van het verzet uit. Het zij hun hier gezegd, dat er storm op til is!

Ik zou wel eens willen weten, hoeveel er onder u zijn, mannen en vrouwen, die strijdsmoe zijn. Niet veel, dat bestaat niet, zeker niet bij de echte mannen van de LO en de ruige mannen van de KP. Als wij tegen den mof durfden, dacht u dan, dat onze gepantserde mannen tegen de reactie zouden capituleeren? Als wij dat zouden doen, zouden wij het offer van de onzen waardeloos maken. Mannen, houdt het vaandel omhoog. Weest van 's morgens tot 's avonds attent voor de schreeuende zorgen van de onzen. Niet zoo terloops tusschen de verkiezingsredevoeringen, maar van uur tot uur, van dag tot dag. Weest strijdbaar; indien wij het niet zijn, wie dan wel? Verwacht ge het van de collaborateurs? Van de ongezuiverde ambtenaren? Van Hirschfeld, den eere-Ariër? Of van Frederiksen? Moeten zij het tempo van den vaderlandschen opmarsch aangeven?

Denk aan hen, die tot hun laatsten snik gevochten hebben voor hun land, hun eene Vaderland. Voor hun nagedachtenis blijven wij op de bres staan, voor de toekomst van onze kinderen en hun kinderen. Ik weet zoo zeker, dat geen waarachtig LO-er en KP-er rust zal hebben gevonden alvorens ieder behoorlijk is behandeld, alvorens het laatste kind van de laatste weduwe verzorgd is. Ik weet met absolute zekerheid, dat geen waarachtig LO-er en KP-er den strijdbijl begraven zal, voordat er werkelijk gezuiverd zal zijn en berecht.

Weest strijdbaar, blijft militant, Vreest niet mijn hand, Beeft niet mijn hart, Nog is de dag verborgen, maar onze schaduw glijdt door het land naar een schitterenden morgen.

Herhaaldelijk door applaus onderbroken, bracht Clara haar requisitoir aan ons volk naar voren. Op vele aanwezigen maakte haar rede, mede door haar felheid, diepen indruk.

Dracht van een groot...

ZAL HET RECHT ZEGEVIEREN?

De geslepen en arglistige Seyss.

Een verslaggever van „De Spiegel”, die het proces tegen Seyss Inquart te Neurenberg bijwoonde, heeft de volgende belangwekkende beschouwing geschreven over de figuur die eens onbedreigd den scepter over ons land en volk zwaaide.

ZES jaren liggen tusschen de Pinksterdagen van 1940, toen de Duitse troepen onverhoeds ons land overvielen en dien tweeden Pinksterdag van 1946, toen eenentwintig Nederlanders Arthur Seyss Inquart uit de beklagdenbank in Neurenberg naar de getuigenbank zagen gaan. Er waren geen fanfares, maar wel had deze man het uitzicht op vlaggen en uniformen. Hij zag de vlaggen van Rusland, Groot-Brittannië, de Vereenigde Staten en Frankrijk, hij zag de uniformen van zijn Russische rechters en de aanklagers van de leden van de Nederlandsche missie, van de twaalf Nederlandsche journalisten („met de gulden leeuwen op hun linkermouw”, zooals een Fransche correspondent naar zijn blad seinde), van de deputaties der geallieerde legers en van de manschappen der Amerikaanse militaire politie, waarvan er een hem op den voet volgde en bij de getuigenbank naast hem bleef.

Daar stond hij, in een eenvoudig colbertcostuum en nog eenmaal ging zijn rechterhand omhoog, niet ten groot voor zijn getrouwen, maar om den eed af te leggen, dat hij als getuige de waarheid zou zeggen. Wat er dat oogenblik bij hem omging, weet ik niet, de Nederlanders, die dit moment bijwoonden, hadden niet het bravoure gevoel: daar hebben we nu zes jaar op gewacht. Veel meer werden zij bevangen door deze eene gedachte: gerechtigheid. Daar werd den man, die zes jaar lang in hun land oppermachtig was geweest de gelegenheid gegeven zich te verdedigen en tegenover hem stond als een krachtige steun een der beste Weensche advocaten, de bezadigde Dr. Steinbauer, eens door Seyss Inquart in een concentratiekamp gezet. Daar zat hij voor het forum van de internationale pers, rechts zijn medebeklaagden, de laatste grootheden van het derde Rijk, links zijn rechters en achter den verdediger zijn openbare aanklagers.

Het was tien uur in den morgen, toen in de rechtszaal van Neurenberg de klok werd teruggedraaid, eerst tot 1892, toen Seyss Inquart te Iglau in Moravië werd geboren. En langzaam liepen de wijzers nu verder: zijn jeugd en studiejaren, militairen dienst in den oorlog 1914—1918, advocatuur in Weenen, na de overrompeling van Oostenrijk door Hitler ten troon gezet, daarna naar Polen gestuurd om Frank bij te staan en in 1940 naar Nederland gedirigeerd. Het is niet alleen het leven van dezen man, dat in de vier dagen van zijn verdediging als een film werd afgedraaid, het waren de levens van miljoenen, die voor het venster van de wereld voorbijgingen, van Oostenrijkers, Polen, Nederlanders. Hier gingen de gijzelaars en de Joden, de gedeporteerden, gevangenen en de kettingsgangers van het concentratiekamp, de moeders op hongertocht en de geëvacueerden, die hun land in het water zagen ondergaan. Nog eenmaal gingen de zes bezettingsjaren voorbij, nog eenmaal hoorden we de redevoeringen van dezen zoo graag sprekenden man, die nu uitvoerig op vragen antwoordde, zoo uitgebreid, dat hem vaak verzocht werd zich in zijn verdediging te beperken.

Twee Duitschers staan tegenover elkaar. Zij spreken dezelfde taal en komen uit dezelfde stad. De advocaat heeft zich voorgenomen de beschuldigingen, welke door de openbare aanklagers tegen Seyss Inquart zijn ingebracht, te ontzenuwen. Dat is zijn goed recht als advocaat, daarvoor is hij verdediger. Maar de beklagde is ook jurist en niet de eerste de beste. Amerikaanse geleerden hebben uitgemaakt, dat van de gevallen grootheden in de beklagdenbank hij en Schacht de knapsten zijn. En zoo wordt de verdediging een kunstig opgezet vraag- en antwoordenspel, waarbij zelfs de woorden ja en neen een zeer belangrijke rol spelen.

Op zoo'n oogenblik voelt men, dat indien er dieper op de aan de orde zijnde kwestie zou worden ingegaan, de zaak in een ander licht zou komen te staan. Doch de advocaat vraagt niet verder en de man tegenover hem zwijgt. En niet ten onrechte. Het wordt een balspel tusschen die twee, die elkaar verstaan en begrijpen. Deze twee advocaten weten wat een leven kost en zij vechten er voor.

De gang van het proces is aldus, dat dr. Steinbauer den beklagde vragen stelt en deze vragen met documenten adstrueert, welke verklaringen ontlastend voor Seyss Inquart zijn. Op dezelfde wijze heeft indertijd de openbare aanklager ondervraagd en het Tribu-

naal documenten overgelegd, welke bezwarend zijn. Straks zullen de openbare aanklagers weer naar voren komen en om den verdachte, die nu in eigen zaak getuige is als zoodanig te ondervragen.

Dr. Steinbauer gaat kalm en systematisch zijn gang. Hij weet, dat het Tribunaal niet graag heeft, dat een bepaalde kwestie meer dan éénmaal ter sprake komt, indien een afdoend antwoord wordt gegeven. Dus vraagt hij veel en vraagt hij grondig. Daarmee maait hij voor de voeten van de openbare aanklagers, die straks nog maar op ondergeschikte punten uitvoerig kunnen zijn. De verdediger heeft zich met den aangeklaagde in de materie kunnen inwerken, zij hebben saamgewerkt. Als Dr. Steinbauer vraagt: „Hoe kwam het dat u naar Nederland ging,” dan is het onschuldige antwoord: „Ik heb er niet om gevraagd. Hitler zond mij. Eigenlijk wilde ik in het leger dienen, maar mijn verzoek werd afgewezen.” Er zijn geen documenten, die het tegendeel bewijzen, ook geen stukken dat deze uitspraak de waarheid is. Maar het was de inleiding van het verantwoordelijk stellen van personen, die nu juist niet in de beklagdenbank van Neurenberg zitten. Als de verdediger al vragende de euveldeaden noemt, waarvan de openbare aanklagers Seyss Inquart beschuldigen, dan weet de vroegere Rijkscommissaris het zoo uit te leggen, dat voor hem in de bank Hitler gezet wordt, of Himmler of Rauter of Christiansen.

Openlijk bekennen, dat hij psychologische fouten heeft gemaakt in het bestuur over de lage landen is voor Seyss Inquart niet moeilijk.

Het boetekleed staat beter dan de SS-uniform. Overigens is hij alleen maar honorair lid geweest van deze organisatie en was niet verplicht haar statuten te onderschrijven, zoo zegt hij.

Met een handig betoog komen de verantwoordelijkheden voor het fusil-

leeren van gijzelaars bij het leger te liggen, voor het vervolgen der Joden bij Heyderich, voor de plunderingen bij Speer, voor de overstromingen bij Blaskowitz, voor de uitmoording van Putten bij Christiansen. En tusschen de afwijzingen van deze beschuldigingen treedt de man op als een soort redder in den nood en een voorvechter voor de Nederlandsche onafhankelijkheid. En, eerlijk toegegeven, het wordt uiterst knap opgediend. Het is galgenhumor, als een Britsche collega mij vraagt, waarom er nog geen standbeeld voor Seyss Inquart in Amsterdam is opgericht, maar het is ernst van dezen zelfden journalist, wanneer hij en zijn vrienden Seyss Inquart den besten verdediger in eigen zaak noemen.

In de dagbladen is reeds tot uiting gekomen, dat de Fransche aanklager Debennest, een jonge advocaat, die zich verdienstelijk heeft gemaakt in de ondergrondse beweging in Frankrijk, niet tegen Seyss Inquart opkon. In zoverre niet, dat hij hem in een kruisverhoor verantwoordelijk kon stellen voor wat hem ten laste wordt gelegd. En omdat het hier de Nederlandsche zaak betrof, trof dit dubbel zwaar. Onduidelijk in het formuleeren van zijn vragen, niet op den man af, weifelend en onzeker, haalde deze aanklager niet alleen het ongenoegen op zijn hals van de Nederlanders, die deze zaak bijwoonden, maar maakte hij tevens den president van het Tribunaal wrevelig, die derhalve ook verschillende malen, ten rechte, maar ten nadeele voor ons moest ingrijpen. Het was algemeen te betreuren, dat achter den lessenaar van den aanklager geen Nederlandsche officier van Justitie kon staan. Frankrijk neemt nu eenmaal onze belangen waar in Neurenberg en hoe zorgvuldig de Nederlandsche missie het materiaal heeft bijeengebracht, slechts iemand, die de zes jaren in Nederland heeft doorgebracht, weet van het beleid van Seyss Inquart af en kent de intenties, waarmede maat-

regelen genomen werden. Om een voorbeeld te noemen. Op een gegeven oogenblik droeg de heer Debennest de inundaties in Nederland voor. Hij liet zich daarbij door den beklagde min of meer van zijn stuk brengen, waarom in de pauze de Nederlandsche delegatie hem nog eens aan enkele pertinente kwesties herinnerde. Toen hij echter op deze zaak wilde terugkomen en zoo Seyss Inquart beter van repliek dienen, greep de president Lord Justice Lawrence in, omdat de inundaties al ter sprake waren geweest en de heer Debennest toen de gelegenheid had ontvangen deze materie van alle kanten te belichten.

En zoo is — het bleek ook op andere punten — de verdediging van Seyss Inquart vrij sterk geworden. Dr. Hirschfeld, die door Dr. Steinbauer als getuige à décharge was opgeroepen, hetgeen door den openbaren aanklager en door het Tribunaal gefiatteerd was, mede omdat ook zij dan vragen konden stellen, is door den verdediger zoo ondervraagd, dat hij weinig gelegenheid kreeg veel ten nadeele van den aangeklaagde te zeggen. Van het standpunt van de verdediging begrijpelijk. Doch de hoop was toen gevestigd op de ondervraging van dezen getuige door den Franschen aanklager. Om dezelfde reden als vermeld is ook dit geen groot succes geworden. Storend werkte ook de omstandigheid, dat in de Nederlandsche zaak-Seyss Inquart geen gerechtelijk vooronderzoek heeft kunnen plaats hebben, zoodat alles wat ter rechtzitting op tafel kwam voor beide partijen in zekeren zin nieuw was. Dat wil zeggen voor den beklagde was het niet nieuw en voor een Nederlandschen officier van Justitie zou het ook niet nieuw geweest zijn, maar voor de Franschen was het wel nieuw.

Nu zijn er intusschen wel zooveel feiten aan het licht gekomen, dat de leden van het Tribunaal, die trouwens niet licht onder den indruk van veel woorden komen, het kaf van het koren zullen weten te scheiden. En al heeft de heer Hirschfeld, die naar hij zeide, mede op verzoek van de Nederlandsche regering de uitnodiging om naar Neurenberg te komen, heeft aanvaard, niet ten volle zijn hart kunnen luchten, toen hij door Dr. Steinbauer werd ondervraagd, bij het verhoor van andere advocaten en tegenover Debennest heeft hij wel iets kunnen rechtzetten, wat tot dat oogenblik scheef had gestaan.

Neurenberg, dat wil zeggen de geïnteresseerden in het proces en dat zijn niet de Duitschers, is vol gissingen over den afloop. Was het in het begin zoo, dat men veronderstelde, dat niemand van de beklagden den dans om de galg ontspringen zou, na een half jaar zijn de meeningen meer verdeeld dan ooit en geeft men sommigen der beklagden een kans om het er levend af te brengen.

Het lijkt raadzamer om zich niet met gissingen bezig te houden, maar vertrouwen te hebben in de strikte rechtvaardigheid van het Tribunaal, dat zulk vertrouwen steeds heeft gerechtvaardigd. Schijnbaar ongeïnteresseerd leidt de president Lord Justice Lawrence de zittingen. Maar er ontgaat hem niets en hij is even streng voor de aangeklaagden, de verdedigers als voor de aanklagers, wanneer er iets gebeurt, dat niet is volgens de vastgestelde regels van dit proces.

Hij herinnert zich alles, hij denkt om alles, hij houdt alles in de hand, hij heeft alles in zijn hoofd. Hij denkt om den tijd, om de nummering van de documenten, welke reeds in de miljoenen loopen. Hij zegt plotseling tegen Seyss Inquart: „Als u wat gevraagd wordt, moet u niet met uw hoofd knikken, want dat hooren wij niet door de microfoon.” En dan gaat er bij al den ernst die heerscht toch een glimlach door de zaal.

Inlichtingen gevraagd.

Wie kan inlichtingen verstrekken, omtrent het duistere overlijdensgeval van: NICOLAAS JONGENELEN, wonende te Dongen (N.Br.) geboren te Hulst, 24-7-'24.

De overledene verbleef geruimen tijd in de gevangenis te SCHEVENINGEN, alwaar hij gepoogd heeft te ontsnappen, vermoedelijk vandaar overgebracht naar VUGHT, daarna naar NEUEN-GAMME, alwaar hij vermoedelijk is ontsnapt.

Het Standesamt te Hamburg geeft door aan Militair Gezag, Bureau Repatriëring, Afd. Centrale-Registratie, dat op 12-12-'44 een officieele „Sterbe-Urkunde” werd opgemaakt van: NICOLAAS JONGENELEN, wonende te Dongen. (Holland); Die op 12-12-'44 aldaar is overleden aan longontsteking te VERSEN bij MEPPEN, Arbeitslager. Begraven: LAGER FRIEDHOF VERSEN.

Aan hen die omtrent JONGENELEN voornoemd nadere inlichtingen kunnen verstrekken, wordt beleefd verzocht, deze mede te deelen aan onderstaand adres: A. D. C. Snels, te Dongen.

Bij voorbaat mijn hartelijken dank,

J. M. AARDEN

Dongen, 9 Juli 1946.

UIT DE VERGADERING

VAN DEN

INTERPROV. RAAD.

IN de op 10 Juli j.l. te Utrecht gehouden Interprovinciale vergadering van de G.O.I.W. Nederland kon de heer Mr. H. J. Ewoudt Vermeulen o.a. mede deelen, dat hij thans gereed is gekomen met het concept der definitieve statuten onzer Gemeenschap en den juridischen vorm die aan onze organisatie dient te worden gegeven. Op de volgende vergadering zal Mr. Ewoudt Vermeulen deze materie inleiden.

Terzake opheffing van de P.R.A. werd langdurig van gedachten gewisseld. Vooral van de zijde van de heer Gunnink werden in verband met de plannen van het Directoraat Generaal ernstige bezwaren naar voren gebracht. De besprekingen leidden er toe, dat 12 Juli een deputatie van den G.O.I.W. naar den Haag is getogen teneinde wenschen en grieven bij de betreffende autoriteiten ter kennis te brengen.

Bij de behandeling van de ingezonden stukken werd er nog eens op gewezen, dat nog steeds geen bekendheid is gegeven aan de richtlijnen met betrekking tot uitwijziging van ongewenschte Duitschers.

In beginsel werd besloten om volgende maand op een alsnog nader te bepalen datum een congres te organiseren van districtsvertegenwoordigers en prominente figuren der G.O.I.W. uit het geheele land. Het ligt in het voornemen dit congres in het centrum des lands te doen houden. Er zullen een drietal sprekers worden uitgenoodigd om

een inleiding te houden over actuele vraagstukken die geacht kunnen worden in de werksfeer te liggen van de Gemeenschap. Het te houden congres wenscht men te beschouwen als een studie-bijeenkomst zoodat het aantal deelnemers beperkt dient te worden gehouden. In massa-vergaderingen kan men de vraagstukken niet diepgaand bespreken. De algemeen secretaris ziet uit naar een geschikte plaats voor samenkomst, waar tevens gelegenheid moet zijn om te overnachten.

Besloten werd nader contact op te nemen met het comité „Dankbaarheid en Eereschuld”. Een vertegenwoordiger van dit Comité zal in de gelegenheid worden gesteld de volgende vergadering bij te wonen.

Na een korte discussie gaf de Interprov. Raad als zijn meening te kennen, dat het op te richten gedenkteken op de executieplaats van het kamp Vught in ieder geval een behoorlijk kruis zal moeten omvatten. Deze meening zal ter kennis worden gebracht van het Comité dat zich met de oprichting van het gedenkteken oecupeert.

Een kort maar levendig debat volgde op het voorstel om bewijzen van goed vaderlandsch gedrag te gaan uitreiken aan zaken van welke bij ballotage gebleken is, dat zij zich gedurende de bezetting erg principiële gedragen hebben. Algemeen oordeelde men, dat aan de verwezenlijking van dit plan groote bezwaren zijn verbonden. Komen we bovendien niet in strijd met den geest van onze eigen houding om geïnteresseerden te accepteren?

Dracht bij reis een voorbeeld van

DEPORTATIE VAN JUSTITIEPERSONEEL...

en wat er verder volgt.

Gedeporteerd naar
Duitsland.

Sume superbiam quaesitam meritis, een bekende dichtregel uit Horatius' Carmina, wordt wel vertaald door: Neem den trots, dien gij u door uw verdiensten hebt verworven. Een tikje bescheidener is misschien: Gevoel de waarde, m.a.w. heb zelfrespect, waarop ge door uw verdiensten recht hebt. Men kan dit ook van toepassing verklaren op die goede vaderlanders onzer dagen, en het nare gevoel, dat hen moet kriebelen, die door de vijanden vervolgd en gemarteld zijn, voor land

handeld te zijn, dan waarop hij wellicht zal gerekend hebben. Hoe, dat zal de lezer uit het vervolg en slot van dit relaas wel vernemen, waarom, dat is hem nog niet duidelijk, maar in elk geval is het best mogelijk, dat ook dit slachtoffer van den verafschuwden Duitschen arbeidsinzet vermoedelijk thans wel op de keien zal staan als zijnde overcomplete!

Wij kregen, aldus onze zegsman — en we laten wat thans meegegeeld wordt, geheel ter verantwoording van

Een trieste episode uit de jongste Limburgsche Oorlogsgeschiedenis.

en volk hebben geleden en desondanks aan Vorstin en Vaderland zijn trouw gebleven en die dus na de bevrijding laten en ons gereed te houden, om te gaan spitten in Maasbree. Circa acht uur stonden allen aangetreden en marceerden door de hei naar het dorp Sevenum. Slechts een pak (gestichts-) kleding, jas, een paar dekens en wat levensmiddelen, doch ook niet veel.

Ik weet het, hoe vervelend het is telkens dezelfde snaar te moeten bespelen, want die eentonigheid verveelt gauw. Toch waag ik het ditmaal mijn lezers eens een uniek geval van deportatie, nog wel van Justitie personeel, te verhalen en wat daarvan de gevolgen zijn geweest. En dan zal men na lezing ongetwijfeld zeggen: Kan dat ook nog? of: dat is nu eens niet eentonig doch wel erg triest. Dit verhaal begint noodzakelijkerwijze met deze kleine inleiding tot goed begrip van mijn eigenlijk verhaal.

Tijdens den oorlog was er in Limburgs schoone dreven, die in den herfst van 1944 zoo deerlijk door de Duitschers zijn gemaltraitieerd en tot een woestenij gemaakt, een dubbelgesticht van tijdelijken aard voor regeringspupillen en gevonniste, d.i. tot tuchtschoolstraf veroordeelde minderjarigen, m.a.w. een tijdelijk Rijksopvoedingsgesticht en tijdelijke tuchtschool, ondergebracht in de gemeente Sevenum. Dit was nu wel geen unicum, want ook na den vorigen wereldoorlog heeft er iets dergelijks bestaan te Harderwijk, eveneens in den vorm van een barakkenkamp, toen in de gebouwen, waar tijde den oorlog Belgische geïnterneerden waren gehuisvest. Te Sevenum was er op overeenkomstige wijze een z.g. R.O.G.-kamp A en B opgericht te Kronenberg, staande onder directie van een commandant en ondercommandant, terwijl in het kamp America de tuchtschool was ingericht, die onder leiding stond van een directeur. Beide kampen bestaan nog, doch zullen wel spoedig worden opgeheven en doordat de vaste, bestaande en daarvoor beter geoutilleerde Rijksopvoedingsgestichten, tuchtscholen en particuliere opvoedingsgestichten de pupillen, ter regeeringsopvoeding en straftoepassing aangewezen, nu wel kunnen opnemen, en in verband met het in gebruik nemen van nieuwe opvoedings- en werkkampen elders in den lande volgens een nieuw systeem van heropvoeding en herscholing van de uit het spoor geraakte jeugd.

De Duitschers hadden er al lang op geleerd, om ook de „kampiongens” van Sevenum een in hun oogen productiever werk te laten verrichten, dat paste in hun slavensysteem, want van straffen arbeidsplicht kan men in dit geval moeilijk spreken. De jongens moesten dus maar naar Duitsland en dan natuurlijk de ambtenaren en beamtten met hen. Op Zondagmorgen 8 October 's-morgens zeven uur, — de Geallieerden waren reeds in Zuid-Limburg, want Maastricht en omliggende plaatsen waren den 14 September bevrijd, — werd het kamp omsingeld door Duitsche SS-ers, die mitrailleurs rondom het terrein hadden opgesteld, opdat niemand zou kunnen ontsnappen. Tevoren was reeds kamp America ondergebracht bij kamp A van het tijdelijke Rijksopvoedingsgesticht aldaar, waardoor het bijeenbrengen van verpleegden en bewakers voor de Duitschers des te gemakkelijker was. Enkele heeren werden zelfs van het bed gelicht, die wegens waakdiensten of surveillance den avond of nacht daarvoor nu recht hadden om te slapen en uit te rusten.

Het verslag van de belevenissen, dat thans volgt is samengesteld aan de hand der gegevens, mij verstrekt door een lid van het personeel van het kamp, die zelf de reis meemaakte, in Duitsland gedwongen slavenarbeid moest verrichten en na terugkeer in het vaderland minder fair meent be-

hem, doch berichten van andere zijde bevestigen het relaas, — het bevel, om binnen tien minuten het kamp te verlaten op eenige erkenning en waardeering mochten rekenen. Hoevelen hebben ondervonden, dat de wreede praktijk van het leven daaraan hartgrondig den spot heeft gedreven, hoe-vele verdienstelijke mannen en vrouwen op zij zijn gezet.

mochten worden meegenomen en dus was de zorg voor de bagage niet groot. Het heette trouwens, dat men niet ver vandaar te werk gesteld zou worden! Maar dra zou blijken, dat de moffen andere bedoelingen hadden.

Te Sevenum aangekomen, werden verpleegden en personeel voorloepig gescheiden, het laatste in vrachtauto's gestopt, terwijl de knapen moesten loopen, maar allen met onbekende bestemming. Inplaats van naar Maasbree, gelijk aanvankelijk gehuicheld was, ging het naar het station N.S. te Venlo, waar reeds goederenwagens gereed stonden, om het transport op te nemen. Hier kreeg ook de S.A. verder de leiding van het transport en gebeurde er nog iets, dat den weldadigheidzin van ons volk en speciaal dien van het Roode Kruis weer eens in een helder licht stelt. Zoolang de trein hier nog stil stond, kregen de onvrijwillige reizigers van vele personen en vooral door bemiddeling van het Roode Kruis nog allerlei etenswaren en versnaperingen toegestopt.

Nadat hier van half twaalf tot 's-avonds was gewacht op het vertrekken en de deuren der goederenwaggons waren dichtgegrendeld, vertrok eindelijk de trein in de richting Kaldenkirchen. 't Was nu inmiddels geheel donker geworden, zoodat richting en route, waar het naar toe ging, in het geheel niet meer waren te controleren. Men vroeg zich vooral af, naar welk deel van Duitsland het transport zou geleid worden, want ieder wist in die dagen wel zoo ongeveer, in welke districten men nog zowat het „veiligst” zat, dit vooral in verband met de enorme en vernietigende geallieerde bombardementen.

Den 9den October 's-morgens om vier uur kwamen wij aan in Wupperthal. „Aussteigen!” werd ons toegebulderd en de gebruikelijke grauwen en snauwen volgden. De begeleidende militairen plaatsten ons in rijen van vijf en in snel tempo ging het toen bergopwaarts naar het eerste bewakingskamp, een soort concentratiekamp voor nieuwelingen, natuurlijk omringd door het noodige prikkeldraad en met een groot loods als woonverblijf. Hier waren ongeveer 2500 man ondergebracht, zóo dicht opeengeperst, dat er al spoedig velen een flauwte kregen, toen deuren en ramen gesloten moesten blijven. Wie viel bleef echter liggen, want er was geen gelegenheid hen naar buiten te dragen en er kwam al een oogenblik de gedachte bij ons op, dat we hier misschien wel vergast zouden worden! We kenden nog te weinig de diverse folterkamers en gruwelmethoden van onze onmenselijke beulen, om te besleffen, dat ze dergelijke folteringen liever maar in verschillende etappes deden, om het lijden hunner slachtoffers nog langer te laten duren en des te pijnlijker te doen gevoelen.

Eindelijk, toen we om 8 uur in groepen even gelucht werden, was de toevoer van eenige frissche lucht het middel om weer wat op het verhaal te komen. En toen we weer een paar uur later in groepen van 20 man in een tegenoverliggend steenen gebouw werden overgebracht, betekende dit al weer een kleine verbetering. Ik kwam met mijn lotgenooten in een vertrek op de tweede verdieping terecht, waar gelukkig een houten vloer lag, want bij gebrek aan tafels en stoelen moesten we maar op dien vloer gaan zitten of liggen. Zoo konden we even tot bezinning komen.

(Wordt vervolgd.) A. HALLEMA.

In volledige overgave aan Gods H. Wil is heden, na nog voorzien te zijn van het H. Oliesel, op den 14en dag na de geboorte van haar eerste kindje, door een plotseligen omslag in haar herstelproces, overleden

Mevrouw

MARGUÉRITE MARIA SOPHIE RAAIJMAAKERS-HENNEKENS

Echtgenoot van den Heer

FONS RAAIJMAAKERS

Vught: Drs. A. RAAIJMAAKERS
Fonske

Beek (L): Familie C. HENNEKENS

Vught: Familie RAAIJMAAKERS

Vught, 12 Juli 1946

De Plechtige Uitvaart heeft plaats gehad Maandag 15 Juli te 10.30 uur in de Parochiekerk van St. Petrus te Vught, waarna begrafenis volgde op het R.K. Kerkhof aldaar.

Van Winterhulp-organisator tot Burgemeester of Karakter blijft troef!

TOEN de ondergrondse pers nog onbetwist gezag oefende over de openbare, zij het verborgen meeningsvorming en ze zich bezig ging houden met de toekomstige bekleding van bestuursambten, luide haar devies: „Karakter vóór capaciteiten!” Ja, ze ging zoo ver, dat ze eraan toevoegde: „Liever een man van karakter zonder capaciteiten dan een man van capaciteiten zonder karakter!” Hoe zuiver gericht was de blik van de verzets-intelligentsia. Geen andere factoren, die na de bevrijding de benoeming in bestuursambten zouden bepalen dan deze twee, — en als het moest maar ééne: KARAKTER!

En is de heer Pierre Daniël de la Saussaye Briët, thans Burgemeester van de gemeente De Wijk bij Meppeel zulk een man van karakter?

Eens was hij een gemeentebestuurder zonder verdienste maar ook zonder blaam en eens was zijn vrouw, dochter van den arts dr. Astro uit Baarn, een kameraadske, dat met „Vova” colporteerde in dienst van den Leider; dat was echter al vóór den oorlog en ze behoeft zich daarover dan ook al evenmin te schamen als die rechters in Nederland, die zich ook eens sierden met het driehoekje en die thans rechtdag houden over kameraden en kameraadskes, welke zich versliepen.

Maar, — wat overkwam den heer de la Saussaye Briët tijdens de bezetting? Hij werd particulier secretaris van Haarlem's burgemeester, baron de Vos van Steenwijk, die hem, toen de burgemeesters werden ingeschakeld in het winterhulpwerk het chefsbaantje bezorgde van de Afdeling Organisatie voor de provincie Noord-Holland van Winterhulp Nederland. In deze functie heeft de heer Briët nog op 31 Januari 1942 de buurtshoofden opmerksaam gemaakt op de noodzaak van nauwere samenwerking met de „National-Sozialistische Volkswohlfahrt”. Zijn huwelijk maakte immers een lucratiever betrekking noodzakelijk dan dorpssecretarie en particulier secretariaat hem hadden kunnen schenken. Intusschen, de broeder van Haarlem's burgervader, de

Commissaris van Drenthe (tijdelijk zonder koninklijke volmacht) wist nog iets beters voor den man van betekenis, die de heer de la Saussaye Briët was geworden, n.l. het burgemeesterschap van Dwingeloo dat na het gedwongen aftreden van den heer Stork vacant was. Zoo verhuisde hij in het voorjaar van '42 naar deze Drentsche dorpsgemeente, waar hij door goed en kwaad gerucht heen stand hielt totdat hem reeds in Februari 1944 de moed tot passieven weerstand overviel. Zonder twijfel had hij ook voordien wel eens, met veel diplomatie, een goede daad verricht, evenals met niet minder diplomatie een verkeerde, doch de zenuwoverspanning op het moment, dat hij menschen moest oproepen voor het vliegveld Havelte, blijft zijn glorie! Dat die overspanning nog écht was ook, (alleszins begrijpelijk na zijn worsteling met het lot), doet niets af aan de verdienste van zijn Verzetshouding.

Zij is beloofd!
Wel zag de gemeente Dwingeloo hem na de bevrijding niet als burgemeester terug, daar hier de heer Stork — rechtens — de oudste papieren bezat, maar wederom schafte de heer Commissaris (nu weer: der Koningin) raad. De Wijk viel hem toe. Hij hield er intrede met een rede, waarin hij het „verzet” memoreerde.

En ieder die beweert, dat de man dit nieuwe burgemeesterschap indirect aan Winterhulp te danken heeft, is een oud-illegale Nurks.

Neen, neen, de heer de la Saussaye Briët heeft „karakter” getoond, toen het nog niet te laat was.

Eere, wien eere toekomt!

v. d. S.

Hoofdredacteur: H. Bresser,
P. Cuyperstr. 1c, Roermond.
Directeur: L. Frantzen, Roermond.

Alle correspondentie betreffende abonnementen, overschrijvingen, advertenties, e.d., te richten aan ons kantoor
ROERMOND, WILLEM II-SINGEL 3.

Abonnementprijs: f. 1.30 per kwartaal.
Losse nummers 15 cent.